

بهداشت مادر و کودک و باروری

بهداشت ۴

برای دانشجویان مامایی
(ویراست یکم)

تالیف و گردآوری
مریم غمخوار
دکتر سهیلا نظریور

ویرایش
حسن روشنایی
دکتر بهرام قاضی جهانی

با نظارت
دکتر معصومه سیمبر

عنوان کتاب: بهداشت مادر و کودک و باروری
(بهداشت ۴)

ناشر: گلبان با همکاری قاضی جهانی

واژه پردازی: شمیمی

لیتوگرافی: باختر

چاپ و صحافی: نقش نيزار

نوبت چاپ: یکم، ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۰-۵۱۷-۴

۲۵۰ هزار تومان

سرشناسه: سهیلا نظریور، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور: بهداشت مادر و کودک و باروری برای دانشجویان مامایی
بهداشت ۴ (براساس کوریکولوم آموزشی کارشناسی
مامایی) / تالیف و گردآوری مریم غمخوار و سهیلا
نظریور؛ ویرایش: حسن روشنایی، بهرام قاضی جهانی؛
با نظارت معصومه سیمبر.
مشخصات نشر: تهران: گلبان، تبریز: قاضی جهانی، ۱۴۰۲
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۰-۵۱۷-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: مادر و کودک - سلامت و بهداشت - راهنمای...
موضوع: Mother and Child--Health and hygiene--S..
موضوع: بارداری - جنبه‌های بهداشتی - راهنمای آموزشی
موضوع: Pregnancy--Health aspects--Study and...
موضوع: بهداشت باروری
موضوع: Reproductive Health
موضوع: نوزاد - تغذیه
موضوع: Infants--Nutrition
موضوع: کودکان - تغذیه
موضوع: Children--Nutrition
شناسه افزوده: نظریور، سهیلا، ۱۳۴۷
شناسه افزوده: روشنایی، حسن، ۱۳۴۷ - ویراستار
شناسه افزوده: قاضی جهانی، بهرام ۱۳۴۳ - ویراستار
شناسه افزوده: سیمبر، معصومه، ۱۳۴۳

رده بندی کنگره: RJ ۱۰۱

رده بندی دیویی: ۶۴۹/۱۲۲

کتابشناسی ملی: ۹۴۲۸۲۱۸

گلبان در اینستاگرام
گلبان در تلگرام
www.instagram.com/golbanpub
<https://t.me/golbanpub>

چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید

follow us with: golbanpub

دفتر مرکزی و فروشگاه: مقابل دانشگاه تهران، خیابان ۱۲ فروردین، نبش شهدای ژاندارمری، پلاک ۱۱۶. طبقه سوم، تلفن: ۵۴۷۱۹ (۰۲۱)

به نام هستی بخش مهرآفرین

به کارگیری علوم، فنون و تدابیر لازم برای سلامت افراد خانواده یکی از موضوعات مهم در زمینه سلامت هر کشور است. مادران و کودکان در هر جامعه، یک گروه دارای اولویت هستند. مادران و کودکان نه تنها یک گروه پرجمعیت، بلکه یک گروه آسیب پذیر و در معرض خطر نیز هستند. به عبارتی این افراد، در جامعه عمده ترین گروه مصرف کننده خدمات بهداشتی هستند. مادر، مهمترین عنصر یک خانواده است و سلامت کودک به سلامت مادر وابسته است. میزان مرگ و میر شیرخوارانی که مادر خود را هنگام تولد یا مدت کوتاهی پس از آن از دست داده اند، دو برابر افزایش داشته است. استراتژی ارائه خدمات بهداشتی برای این دو گروه، با هدف ارتقای سلامت مادر و کودک در قالب برنامه های مراقبتی در سیستم بهداشتی کشور ما ارائه می شود که شامل برنامه های مختلف مانند مراقبت های دوران بارداری، زایمان ایمن، پایش رشد کودکان، تغذیه با شیر مادر، ایمن سازی و واکسیناسیون، تشخیص و درمان بیماری های تنفسی، تنظیم خانواده و..... هستند.

مجموعه ای که پیش رو دارید در راستای آشنایی با بهداشت مادر و کودک تهیه شده است و متناسب با سرفصل های تعیین شده شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی برای درس «بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)» در رشته کارشناسی مامایی است. در تنظیم این مجموعه سعی شده است تا از منابع معتبر و جدید استفاده شود. همچنین در تهیه این مجموعه به آخرین دستورالعمل های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی استناد شده است. لذا مطالعه این کتاب برای دانشجویان مامایی و نیز برای فارغ التحصیلانی که قصد شرکت در آزمون کارشناسی ارشد و دکترا را دارند، می تواند مفید باشد.

امید است این مجموعه بتواند در ارتقای علمی دانش پژوهان عزیز مفید واقع شود و در راستای حفظ سلامت جامعه و به خصوص مادران و کودکان مثمر ثمر باشد.
در خاتمه جا دارد از اساتید ارجمندی که در خصوص بررسی و تأیید این کتاب مساعدت نمودند و نیز از همکاری بی دریغ جناب آقای دکتر قاضی جهانی و جناب آقای روشنایی تشکر و قدردانی کنیم.

مریم غمخوار
دکتر سهیلا نظریپور

فهرست

۱.....	بهداشت باروری و سلامت مادر و کودک.....	فصل ۱
۱۵.....	توسعه و توسعه پایدار.....	فصل ۲
۲۵.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت بلوغ و نوجوانی.....	فصل ۳
۳۵.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت و مشاوره پیش از ازدواج.....	فصل ۴
۴۱.....	بهداشت و سلامت مادر / مشاوره و مراقبت پیش از بارداری.....	فصل ۵
۴۹.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت و مراقبت‌های دوران بارداری.....	فصل ۶
۵۵.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت و مراقبت‌های پس از زایمان.....	فصل ۷
۶۳.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت جنسی.....	فصل ۸
۶۷.....	بهداشت و سلامت مادر / بهداشت اجتماعی زنان.....	فصل ۹
۷۳.....	بهداشت نوزاد و کودک / ویژگی‌های نوزاد سالم.....	فصل ۱۰
۸۱.....	بهداشت نوزاد و کودک / تغذیه با شیر مادر.....	فصل ۱۱
۹۵.....	بهداشت نوزاد و کودک / برنامه ایمن‌سازی همگانی مادر و کودک.....	فصل ۱۲
۱۰۷.....	بهداشت نوزاد و کودک / برنامه‌های سلامت کودکان.....	فصل ۱۳
۱۱۹.....	بهداشت نوزاد و کودک / بهداشت کودکان.....	فصل ۱۴
۱۳۵.....	بهداشت نوزاد و کودک / تغذیه کودکان در سنین مختلف.....	فصل ۱۵
۱۵۱.....	بهداشت نوزاد و کودک / بهداشت مدارس.....	فصل ۱۶
۱۵۹.....	بهداشت گروه‌های آسیب‌پذیر.....	فصل ۱۷
۱۷۵.....	جمعیت و تنظیم خانواده.....	فصل ۱۸

لطفا دقت کنید

تصویربرداری از این کتاب توسط اولین فرد و همچنین برداشت و تکرار بارگزاری آن در کانالهای مجازی توسط افراد و گروههای مختلف از طریق پلیس فتا قابل شناسایی و پیگرد است. تیم حقوقی گلپان، تمامی موارد را تا حصول نتیجه پیگیری خواهد کرد.